

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum de prudentia fuerit dandum aliquod præceptum inter præcepta decalogi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

liter opprimat rationem, ne prodeat in actu. In predi-
ctis autem vitijs aliquis vitus rationis est, licet inordi-
natus; unde, praedicta vitia non oriuntur directe ex
luxuria. Quod autem *Philosophus Venerem
solam appellat, hoc dicitur secundum quandam si-
militudinem, in quantum, scilicet hominem subito
furripit, sicut & in dolis agitur: non tamen per astu-
tias, sed magis per violentiam concupiscentiae, & de-
lectationis. Unde & subdit, quod Venus furatur in-
tellectum multum sapientis.

In eo citato
in argum.

AD SECUNDUM dicendum, quod ex insidijs
agere, ad quandam pusillanimitatem pertinere vide-
tur. Magnanimus enim in omnibus vult manifestus
esse, vt *Philosophus dicit in 4. Ethico. & ideo quia su-
perbia quaedam similitudinem magnanimitatis habet,
vel fingit, inde est, quod non directe lex superbia hu-
iufmodi vitia oriuntur, quae vtuntur fraude, & dolo.
Magis autem hoc pertinet ad auaritia, quae propria
utilitatem quarit, parumpendens excellentiam.

Lib. 4. Ethic.
3. 10. 5.

AD TERTIUM dicendum, quod ira habet sub-
itum motum. Unde praecipit agere, & absque con-
silio, quo vtuntur praedicta vitia, licet inordinate.
Quod autem aliqui insidijs vtuntur ad caedes aliorum, non
puenit ex ira, sed magis ex odio: quia iracundus appetit
esse manifestus in nocendo, vt dicit *Philosophus in 2. Rhet.

Lib. 8. c. 4. de
clinando ad
f. co. 6.

QVAESTIO LVI.

De praecipis pertinentibus ad prudentiam, in
duos articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de praecipis
pertinentibus ad prudentiam.

ET CIRCA hoc queruntur duo.

- ¶ Primò, De praecipis pertinentibus ad
prudentiam.
- ¶ Secundò, De praecipis pertinentibus ad vitia opposita.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum de prudentia fuerit dandum aliquod praecipium
inter praecipia decalogi.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod
de prudentia fuerit dandum aliquod praecipium
inter praecipia decalogi. De principali enim virtute
principaliora praecipia dari debent, sed principaliora
praecipia legis sunt praecipia decalogi: cum ergo pru-
dentia sit principalior inter virtutes morales, vide-
tur quod de prudentia fuerit dandum aliquod praeci-
pium inter praecipia decalogi.

¶ 2. Præ. In doctrina euangelica continetur lex ma-
xime quantum ad praecipia decalogi: sed in doctrina
euangelica datur praecipium de prudentia, vt Mat-
th. 10. Estote prudentes sicut serpentes: ergo inter praeci-
pia decalogi debuit praecipium de prudentia.

¶ 3. Præ. Alia documenta veteris testamenti ad praeci-
pia decalogi ordinantur: unde & Malach. ultimo,
dicitur. Mementote legis Moysi serui mei, quam man-
dauit ei in Horeb: sed in alijs documentis veteris tes-
tamenti dantur praecipia de prudentia, sicut Prou. 3.
Ne innitatis prudentiae tuae, & infra 4. c. Palpebrae tuae
praecedat gressus tuos: ergo & in lege debuit aliquod
praecipium de prudentia dari, & praecipue inter praeci-
pia decalogi.

SED CONTRARIVM patet enumeranti praeci-
pia decalogi.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra *dictum
est, cum de praecipis ageretur, praecipia decalogi si-

1. 2. q. 100. ar-
t. 1.

cut data sunt omni populo, in eam
rationem omnium, quales ad naturalem
continentiam. Praecipue autem sunt de diuina
naturalis fines humanae vitae, quales sunt
dis sicut principia naturaliter cogniti-
uis, ut ex supra *dictis patet. Prudentiam
ci reafines, sed circa ea quae sunt ad
dictum est: & ideo non fuit conuenienter
cepta decalogi aliquod praecipium perti-
nentiam pertinentis directe, ad quod
praecipia decalogi pertinent, secundum
est directiua omnium virtuosorum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod
dentia sit simpliciter principalior omni-
tutibus moralibus, iustitia tamen prae-
cit rationem debiti, quod requiritur ad
ut supra *dictum est: & ideo principia
gis, quae sunt praecipia decalogi, magis
iustitiam, quam ad prudentiam pertinet.

AD SECUNDUM dicendum, quod
euangelica est doctrina perfectionis, &
quod in ipsa perfecte instrueretur
quae pertinent ad rectitudinem virtutis
sue sint ea, quae sunt ad finem. Et pro-
tuit in doctrina euangelica etiam de
cepta dari.

AD TERTIUM dicendum, quod
ctina veteris testamenti ordinata
calogi, ut ad finem: ita etiam conueni-
subsequentibus documentis veteris tes-
tamentis instruerentur de actu prudentiae,
ea, quae sunt ad finem.

ARTICVLVS II.

Vtrum in veteri lege fuerit conuenienter
proposita de vitijs oppositis

AD SECUNDUM sic proceditur. Vt
teri lege fuerit in conuenienter
bitiua proposita de vitijs oppositis
nuntur. n. prudentiae non minus
est oppositio ad ipsam, sicut in
eius, quae illa, quae cum ipsa similitudinem
sicut astutia, & quae ad ipsam pertinet
prohibentur in lege dicitur. n. Leuit. 19.
lumniam proximo tuo. & Deut. 19.
sacculo tuo diuersa pondera, & de illis
& de illis vitijs, quae directe opponuntur
aliqua praecipia prohibita ad decalogi
¶ 2. Præ. In multis alijs rebus potest
emptione, & uenditione. In conuenienter
dem in sola emptione, & uenditione
¶ 3. Præ. Eadem ratio est praecipitum
& prohibendi actum vitij oppositi
K & prohibendi actum vitij oppositi
opposita vitia debuerunt in lege
Sed CONTRARIVM patet per decalogi
RESPON. Dicendum, quod
iustitia maxime respicitur in conuenienter
tur ad praecipium: quia iustitia est
bitum alteri, ut infra *dicitur. Aliter
ad executionem maxime communitatem
quae est iustitia, ut *dictum est. & quod
fuit, ut praecipia prohibita dantur
sicut cum dolo, & frangendo aliquod
ingerit, uel eius bona surripit.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod
Sed CONTRARIVM patet per decalogi
RESPON. Dicendum, quod
iustitia maxime respicitur in conuenienter
tur ad praecipium: quia iustitia est
bitum alteri, ut infra *dicitur. Aliter
ad executionem maxime communitatem
quae est iustitia, ut *dictum est. & quod
fuit, ut praecipia prohibita dantur
sicut cum dolo, & frangendo aliquod
ingerit, uel eius bona surripit.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod
Sed CONTRARIVM patet per decalogi
RESPON. Dicendum, quod
iustitia maxime respicitur in conuenienter
tur ad praecipium: quia iustitia est
bitum alteri, ut infra *dicitur. Aliter
ad executionem maxime communitatem
quae est iustitia, ut *dictum est. & quod
fuit, ut praecipia prohibita dantur
sicut cum dolo, & frangendo aliquod
ingerit, uel eius bona surripit.